

COVID-19 ကသံဉ်ဒီသဒါ- တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် ခိးတၢ်ပူၤဖျးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်

030321 အဲကလံးကျိၢ်

တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကသံဉ်ဒီသဒါတၢ်ဆါ ယံာ်ဝဲဒၣ်အါနီၣ်န့ၣ်လီၤ- ဘၣ်ဆၣ်, COVID-19 ကသံဉ်ဒီသဒါခိၣ်ထံးကတၢၢ်တဖျါန့ၣ် ဟဲအိၣ်ထီၣ်စ့ၤန့ၣ်တနီၣ် စးထီၣ်လၢ တၢ်ထီၣ်န့ၣ်ဘဲး(စ)လၢဒုးကဲထီၣ် COVID-19 န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ကဲထီၣ်သးသ့ဒ်လဲၣ်?

အကါဒိၣ်လၢတၢ်ကသ့ၣ်ညါလၢ ကသံဉ်ဒီသဒါတၢ်ဆါ လဲၤခိၣ်ဖျါ ဘၣ်တၢ်မၤကွၢ်အပတီၢ်ခဲလၢဒ်ဒီးတၢ်မၤကွၢ်တၢ်ပူၤဖျးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်အပတီၢ်တဖျါ ဝံၤလဲၣ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်တလဲၤကလံးဘၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်လီၤ.

COVID-19 ကသံဉ်ဒီသဒါတဖျါလဲၤခိၣ်ဖျါတၢ်အပတီၢ်ညီၣ်န့ၣ်ခဲလၢဒ် လၢတၢ်ကအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်အီၤဒ်ကသံဉ်ဒီသဒါတမံၤအသိးအဂီၢ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ် သ့ၣ်တဖျါ မ့ၢ်-တၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ, တၢ်မၤကွၢ် သၢပတီၢ်, တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ် အါမးတဖျါန့ၣ်လီၤ.

လၢတဘျီအံၤ, တၢ်ဖဲးမၤသကိးတၢ်လၢပူၤယုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်တဖျါ အဘၢၣ်စၢၤ, ကီၢ်စၢၤဖျါပဒိၣ် ဒီးခိၣ်နီၣ်လီၤဆီတဖျါ မၤဖျါလီၤ တၢ်ဆါကတီၢ်အညီၣ်န့ၣ်တဖျါ န့ၣ်လီၤ. အအံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တနီၣ်လၢဘၣ်မနုၤယုတၢ်မၤအကျိၢ်ကျဲၤလၢကသံဉ်ဒီသဒါ COVID-19 အဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအချ့လဲၣ်န့ၣ်လီၤ-

- **ပုၤစဲအံၤဖိတဖျါအိၣ်ဒီး ဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တၢ်စးထီၣ်မၤတၢ် န့ၣ်လီၤ-** COVID-19 ကသံဉ်ဒီသဒါ တၢ်ထံးဂံၢ်ထံးဘါ အိၣ်သ့ၣ်လီၤသးလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘျီတၢ်ယု သ့ၣ်ညါလၢအဆိဘၣ်ဘးဒီး ခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲး(စ) (လီၤဆီဒၣ်တၢ် SARS ဒီး MERS ဘဲး(စ)တဖျါ) ဒီးကသံဉ်ဒီသဒါအစးဖိကဟၣ်ပီၤညါအိၣ်ဟံဆိ တ့ၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- **အိၣ်ဒီးစ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤန့ၣ်လီၤ.** တဘျီတဘျီတၢ်ယုမၤန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့လၢတၢ်မၤလိယုသ့ၣ်ညါကသံဉ်ဒီသဒါအဂီၢ် ဟံးန့ၣ်တၢ်ဆါကတီၢ်အါမးသ့န့ၣ်လီၤ. လၢကသံဉ်ဒီသဒါ COVID-19 အဂီၢ် ကီၢ်စၢၤဖျါပဒိၣ်တ့ၢ်လီၤဝဲ ကျိၣ်စ့အါအါဂီၢ်ဂီၢ်တဘျီယီၤလၢကဆိၣ်ထွဲဘၣ်ကသံဉ်ဒီသဒါအပူၤန့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ယုသ့ၣ်ညါမၤလိယုသ့ၣ်တဖျါဒိကထာအသးလီၤ.** ပုၤယုသ့ၣ်ညါတၢ်ဖိတဖျါ ယုထာထီၣ်ပုၤလၢ တၢ်ယုမၤလိယုသ့ၣ်ညါ တၢ်ကူစါယါဘျီဂ့ၢ်ဝဲ သၢပတီၢ် လၢအဂီၢ် တဘျီယီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲအါထီၣ်ကျိၣ်စ့အဂါအယံ အဝဲသ့ၣ်ရဲၣ်ကျဲၤ မၤလၢပုၤဘၣ် တၢ်မၤကွၢ် သၢပတီၢ်လၢတဘျီယီၤန့ၣ်ဝဲ လၢ ကမၤဝဲတခါဝဲတခါအလီၤန့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ထုးထီၣ်ဘျီထီၣ်စးထီၣ်သးဆိလီၤ.** မ့ၢ်လၢတၢ်မၤစၢၤဟဲလၢကီၢ်စၢၤဖျါပဒိၣ်အယံ ပနံၣ်ကၤ တၢ်ထုးထီၣ်ဘျီထီၣ်စးထီၣ်မၤ ဒီးဘိၣ်ထီၣ်စ့ၤထီၣ် ကသံဉ် ဒီသဒါ တဖျါဖဲ တၢ်ယုမၤလိယုသ့ၣ်ညါတၢ်ကူစါယါဘျီဂ့ၢ်ဝဲ လဲၤဒီးသးအဖၤမ့ၢ် အခါန့ၣ်လီၤ.
- **စ့ၤန့ၣ်တၢ်မၤအကျိၢ်အကွၢ်လၢဆါလၢကတီၢ်လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်** COVID-19 ကသံဉ်ဒီသဒါအသိတဖျါ တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်အီၤလၢ ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူ တၢ်စူးကါစိကမိၤခွဲး (Emergency Use Authorization - EUA) ခိၣ်ဖျါ တၢ်ပၤဆါရဲၣ်ကျဲၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးကသံဉ်ကသံဉ်ဂီၢ်ဝဲ (Food and Drug Administration - FDA) န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဟံးန့ၣ်တၢ်ဆါကတီၢ်စ့ၤန့ၣ် တၢ်မၤညီၣ်န့ၣ်အသးတမံၤန့ၣ်လီၤ. ကရူၢ်တဖျါလၢကီၢ်စၢၤဖျါပဒိၣ် တပျဲတၢ်နီၣ်တမံၤမၤစဲ ခဲအီၤလၢ တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤကသံဉ်ဒီသဒါအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. အဒိ FDA မၤအါထီၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိအါမးဒ်သိးကမၤဖျါလီၤ တၢ်ကွၢ် ကဒါက့ၤအကျိၢ် ကျဲၤလၢအလါတဖျါဆူအနွံတဖျါန့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်အိၣ်ပူၤအိၣ်ဖျးလၢအဆိ.** ကသံဉ်ဒီသဒါန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်အီၤထဲလၢ တၢ်မၤလိ ယုသ့ၣ်ညါမ့ၢ်ဟံဖျါလၢ အပူၤဖျးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ် ဒီးအလ့ၤတုၤလ့ၤတၢ် န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢပူၤအါဂါဆဲးကသံဉ်ဒီသဒါအယံ, FDA ဒီး CDC ကထာဖျါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၢ်ဘၣ်ဘးကသံဉ်ဒီသဒါဒီးမၤလိယုသ့ၣ် ညါအါဆူညါလၢအမၤတၢ်ကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်ဂ့ၢ်ထဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်မၤလိယုသ့ၣ်ညါကသံဉ်ဒီသဒါတဖျါအဂ့ၢ်.** မ့ၢ်လၢ COVID-19 ရၤလီၤသးဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်အယံ, ပုၤစဲအံၤဖိတဖျါ ကထံၣ်ဝဲလၢအချ့လၢ ပုၤပုၤဂါဆဲးကသံဉ်ဒီသဒါ COVID-19 ထီၣ်သတြီၤသးဒီး ပုၤပုၤဂါဘၣ်ဆူးဘၣ်ဆါလၢတဆဲး ဘၣ် ကသံဉ်ဒီသဒါ လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢနကဒီးန့ၣ်ဘၣ် လီၤကဝီၤတၢ်ဖျါတၢ်ကျိၢ်အေဂီၢ် ကွၢ်ယု “COVID-19” လၢနခိၣ်ထီၣ် ဖုၤသံၤသန့အပူၤတက့ၢ်

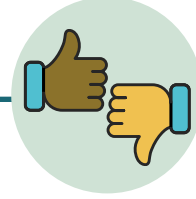

တၢ်ထုးထီၣ်ကသံၣ်ဒီသဒါ COVID-19 အကျဲပတီၢ်တဖၣ်

တၢ်ဃုမၤလိသ့ၣ်ညါကသံၣ်ဒီသဒါအတၢ်ကူစါယါကျါဂ့ၢ်ဝံ

တၢ်ကွၢ်ကဒါကွၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါအတၢ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါ

ကသံၣ်ဒီသဒါ ဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်အိၣ်

တၢ်ဃုထီၣ်သ့ၣ်ညါအိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးလၢတၢ်ဃုမၤလိသ့ၣ်ညါခိၣ်ရံၣ်န့ၣ်ဘဲ ရူး(စ)အဂၤတဖၣ်.

ပတီၢ် 1 တၢ်ဃုမၤလိသ့ၣ်ညါတၢ်ကူစါယါကျါဂ့ၢ်ဝံ
မ့ၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါ ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်နီၣ်?
ပတီၢ် 2 တၢ်ဃုမၤလိသ့ၣ်ညါတၢ်ကူစါယါကျါဂ့ၢ်ဝံ
မ့ၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါ မၤတၢ်ကစီဒီဒါ?
ပတီၢ် 3 တၢ်ဃုမၤလိသ့ၣ်ညါတၢ်ကူစါယါကျါဂ့ၢ်ဝံ
မ့ၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါအံၤ ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ် ဒီးဘၣ်လီၤဘၣ်စးနီၣ်?
တၢ်ဃုမၤလိသ့ၣ်ညါတၢ်ကူစါယါကျါဂ့ၢ်ဝံအပတီၢ်တဖၣ်ဒီကထာအသးလီၤ.

FDA တၢ်ကွၢ်ကဒါကွၢ်
FDA ကွၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါဒီးဟ့ၣ်ဝဲ ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်စူးကါ စံကမီၤခွဲး (EUA) လၢကစူးကါကသံၣ်ဒီသဒါလီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးကမံးတံၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါတၢ်ဆါကျါကျဲ (Advisory Committee on Immunization Practices - ACIP) တၢ်ကွၢ်ကဒါကွၢ်တၢ်အုၣ်သးလၢမတၤကြါးဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါ.

ပနံၢ်ကတၢ်ထုးထီၣ်ပနံၢ်တၢ်ထုးထီၣ်စးထီၣ်သးဆိ, မ့ၢ်လၢတၢ်ကွၢ်ကဒါကွၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤတူၢ်လီၤတဖၣ်မၤအသးအယံလီၤ.

မ့ၢ်န့ၣ်ကီၢ်စဲၣ်တဖၣ်စဲအုၣ်တၢ်ကွၢ်ကဒါကွၢ်တၢ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တၢ်မၤကရူၢ် (Western States Scientific Safety Review Workgroup) တၢ်ကွၢ်ကဒါကွၢ် တၢ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ် ဒီးတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤ. (Oregon, Washington, California, Nevada)

ပကဘၣ်မၤလိန့ၣ်ပၢ်သးတၢ်အိၣ်အါမး

တၢ်ဃုမၤလိသ့ၣ်ညါကသံၣ်ဒီသဒါအဂ့ၢ်မၤအသးဆူညါဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢဟီၣ်ခိၣ်နီၣ်နီၣ်ဘၣ်တၢ်ဒါန့ၣ်အါထီၣ်အိၣ်ကိးဆၢကတီၢ်ဒီး ဆူတၢ်လၢပသ့ၣ်ညါဘၣ်အီၤလၢတၢ်မၤလိဃုသ့ၣ်ညါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢခွါမၤဖျါဝဲလၢကသံၣ်ဒီသဒါမ့ၢ်တၢ်လၢအပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဒီးအတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဒီးအါမၤလၢပကဘၣ်မၤလိန့ၣ်ပၢ်သးတၢ်အိၣ်ဘၣ်ဃး ကသံၣ်ဒီသဒါ COVID-19 အဂ့ၢ်-

- တၢ်ဒီသဒါလၢ ကသံၣ်ဒီသဒါ ခိၣ်ထဲလဲၣ်.
- မ့ၢ်ပုၤလၢဆဲးဘၣ်ကသံၣ်ဒီသဒါ ရၢလီၤတၢ်ဆါ ဆူပုၤဂၤသ့ဒီးနီၣ်?
- တၢ်ဆိတလဲသးတဖၣ်လၢဘဲရူး(စ)အပူၤ မ့ၢ်အခိၣ်မ့ၢ်ဝဲ အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကထုးထီၣ် ကသံၣ်ဒီသဒါအသီ လၢနံၣ်လၢ ကဟဲန့ၣ်နီၣ်?
- ဖဲပုၤအကကွၢ်တဖၣ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါဝဲန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ဒီဘၣ်အဂ့ၢ်လၢ လၢတညီန့ၣ်မၤအသးတဖၣ် ကအိၣ်ဝဲလၢ ပကမၤလိဘၣ်နီၣ်? ကသံၣ်အတၢ်ဒီဘၣ်လၢတညီန့ၣ်မၤအသးတမံၤ မ့ၢ်ကထီၣ်သးန့ၣ် (ဒ် Johnson & Johnson ကဲထီၣ်သးဖဲ လါအုၣ်ဖျါ), တၢ်ဟံၤဖျါထီၣ် ဒီးတၢ်ကွၢ်ကဒါကွၢ် အကျါအကွၢ်အံၤဟ့ၣ်ပျဲ ပုၤစဲၣ်အုၣ်ဖိတဖၣ်လၢ ကဟံၤဖျါထီၣ်ဝဲ ချ့ချ့ ဒီးဟံးထီၣ်ဖိတၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်သံကွၢ်အဂ့ၢ်တဖၣ်လၢအလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကမၤလိသ့ၣ်ညါအါထီၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်လၢ ကမၤစဲၣ်ပုၤကမျါတဖၣ် ကဆဲးဘၣ် ကသံၣ်ဒီသဒါလၢအပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ် ဒီးတုၤလီၤတီၤလီၤ အခဲအံၤဘၣ်.

နကအိၣ်ဒီးတၢ်သံကွၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်သးကဒိကဒါန့ၣ်လီၤ

နကအိၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်လၢ ဘၣ်ထွဲဒီးကသံၣ်ဒီသဒါတဖၣ် ဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်ပူၤဖျဲး တံၤသကိးဒီးဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ်လၢ COVID-19 န့ၣ်လီၤ. နကကီၢ်ဂီၢ်တၢ်လၢ နကဆဲးဘၣ်ကသံၣ်ဒီသဒါလၢနကစါဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်တမ့ၢ် ပုၤဝဲဖိဖိန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်ညါနကဆိကမိၣ် ကသံၣ်ဒီသဒါ တဖၣ်လၢအဟဲလၢဆူၣ်ချ့သန့ၣ်လၢအမၤဟးဂီၢ် နတၢ်န့ၣ်လၢ အပူၤကွၢ်အံၤ မ့ၢ်န့ၣ်အီၤကသ့ၣ်နီၣ် အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘိတဖၣ် တၢ်န့ၣ်ပၢ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. ဃုသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒီးဒီးန့ၣ်တၢ်မၤစၢၤ-

- ကွၢ်ဘၣ် multco.us/covid-vaccine ဒ်သိးကသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါအဂီၢ်တက့ၢ်.
- တဲသကိးတၢ်ဒီး နကသံၣ်သရၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ကသံၣ်ဒါးတက့ၢ်. နကသံၣ်သရၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်, ဆဲးကျိး 2-1-1 မ့ၢ်တမ့ၢ် မၢ်နီၣ်မၢ်ကီၢ်ရဲၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးဆူၣ်ချ့ကသံၣ်ဒါးတဖၣ် တက့ၢ်- 503-988-5558
- ကိးလီၤတဲစိ မ့ၢ်တမ့ၢ် လဲၤဆူ အိၣ်ရံၣ်ကိၢ်ကီၢ်စဲၣ် တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ + တၢ်မၤစၢၤလီၤကျိၤ လၢတၢ်မၤစၢၤတၢ်တူၢ်ခိၣ်ဟံးဒီး တၢ်ဆုၢ်ခိၣ်ဖိဖိစၢၤမၤစၢၤ အဂီၢ်တက့ၢ်. အလီၢ်တအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ နကဘၣ်အိၣ်လၢ တၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်အပူၤဘၣ်. 1-800-923-HELP (4357) | linesforlife.org/obhsl